

NÁLEŽITOSTI DOKUMENTACE PSZ A DTR TECHNICKÝCH PEO A VHO OPATŘENÍ

18. 5. 2023

Ing. Jaroslav Tměj

NÁLEŽITOSTI DOKUMENTACE PSZ A DTR TECHNICKÝCH PEO A VHO OPATŘENÍ

Náležitostí dokumentace je to, co je uvedeno v technickém standardu dokumentace plánu společných zařízení v pozemkových úpravách.

Tady je trochu problém. Standard je v době vydání již zastaralý, což je osud všech podobných předpisů, vyhlášek apod..

S časem se mění požadavky DOSS a názory na ochranu přírody, požadavky uživatelů pozemků. Jednoduše řešeno, každá pozemková úprava je jiná. Jiná bude v pohraničí na severu Čech, jiná na jižní Moravě.

Komentář k jednotlivým kapitolám, částem

Poznámky a připomínky se vztahují k jednotlivým částem Standardu a předpokládá se, že jste ho někdy viděli.

3. STRUKTURA A USPOŘÁDÁNÍ DOKUMENTACE PLÁNU SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ V POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH.

PSZ - Výkresy G5

Hlavní výkres:

- dost často nepřehledný,
- vodohospodářská opatření jsou zakreslena tak, že je obtížné je najít.

DTR

Součástí DTR má být fotodokumentace, to ale projektanti často nedělají! Je to škoda, ušetří si text.

4. OBSAH A NÁLEŽITOSTI ZÁKLADNÍ ČÁSTI DOKUMENTACE PLÁNU SPOLEČNÝCH ZAŘÍZENÍ V POZEMKOVÝCH ÚPRAVÁCH

Přehled předpokládaných nákladů na realizaci PSZ.

Tady by vždy měla být uvedena cenová úroveň, to je, že musí být uveden rok, kdy byly náklady spočítány.

Náklady by měl stanovit rozpočtář, který se v tom vyzná.

Používat směrné ceny např. AOPK jen opatrně, byly zpracovány za jiným účelem.

4.1.1. VÝCHOZÍ PODKLADY

Hydrologická a klimatická data garantovaná ČHMÚ.

Zde jsou problémem údaje pro malá povodí, tam je potřeba, aby vodohospodář uměl spočítat odtok z velmi malých povodí tak, aby byl reálný.

I údaje ČHMÚ IV. třídy přesnosti jsou zatíženy dost velkou chybou.

Zpracované dokumentace existující v řešeném území – to je dost slabé místo celého procesu pozemkových úprav.

Studie eroze a vodohospodářských opatření

Vždy to byl dobrý byznys, nejlépe vydělané peníze, ale s mizerným využitím.

Erozní a odtokové poměry – tam dnešní programy dokážou vyhodnotit vše, ale že voda teče jinam a jinudy se projektant nenamáhá zjistit.

Vodohospodářské stavby, včetně staveb odvodňovacích a závlahových a stavby na ochranu před povodněmi. Ve Standardu je napsáno „Tyto podklady musí být k dispozici před zadáním PÚ a pobočka je poskytně zpracovateli PÚ.

Tato data jsou někdy těžko dohledatelná, archivy Povodí, archivy zemědělských podniků, snaha VÚMOPu o provádění leteckého snímkování a vytváření map se zákresem skutečného průběhu drenáží, metodiky, jak s těmito podklady nakládat, ale to je jen zlomek ploch.

Končí to tedy odkazem, že je to na ELPIS.

Digitalizace odvodněných ploch pro ELPIS byla ale prováděna z úplně jiného důvodu, než pro využití při zpracování pozemkových úprav.

V ELPISu to jsou plochy, kde se nesmějí zřizovat polní hnojiště.

- Dokumentace již zpracovaných a schválených PÚ

Tato problematika nabývá na závažnosti. Je čím dál více projektů pozemkových úprav, které se dělají v území, kde již byly zpracovány.

Jedná se především o PÚ vyvolané stavbou liniových staveb.

V PSZ by se měly přebírat stavby, které jsou v původní pozemkové úpravě, ale zatím nebyly realizovány. Tohle by si pomalu vyžádalo ještě jeden Standart.

Schválené prvky vlastně mají DUR, jen jejich úroveň je velmi rozdílná. Někde se DTR nedělalo, někde existují staré projekty pro stavební řízení. Existují autorská práva na tyto dokumentace, to je otazník. Je to majetek SPÚ, tak si myslím, že neexistují, ale autoři si občas myslí opak.

Má projektant přebírat tyto podklady i se zjevnými chybami? Asi by neměl a měl by chyby opravit.

Zatím se nikdo nezabýval tím, že využitelnost podkladů by měla mít vliv na tvorbu přílohy č. 1 ke „Smlouvě o dílo – Položkový výkaz činností“, ale kdo to stanoví před zpracováním pozemkové úpravy?

Je tady ještě mnoho neznámých. Pro nádrže se dříve občas nedělal inženýrskogeologický průzkum, údaje ČHMÚ jsou propadlé.

Můžeme nádrž převzít, nebo ne?

Ve Standardu je uvedeno, že pro vodohospodářská opatření se IGP vyhotovuje vždy.

Takže pro svodný příkop dlouhý pár metrů ho musím mít, ale pro příkop podél cesty v délce kilometrů ho mít nemusím.

Tady by snad mohl fungovat zdravý rozum.

4.3.2. PŘEHLED NAVRHOVANÝCH OPATŘENÍ K OCHRANĚ PŘED VODNÍ EROZÍ

Tady stojí za pozornost Technická opatření – někdy plní i vodohospodářskou funkci. Tyto prvky se potom již duplicitně neuvádějí v části vodohospodářská opatření. Toto však mnozí projektanti nedodržují a PSZ se stává nepřehledným.

Ale pro tato opatření by měla být zpracována DTR nejenom pro stanovení záboru pozemků, ale i pro to, že nahrazuje DUR.

4.4.1. ZÁSADY NÁVRHU VODOHOSPODÁŘSKÝCH OPATŘENÍ

Úprava dat na základě Klimatické studie

– to je věc dost diskutabilní a doporučuji počkat, jak se tato problematika bude vyvíjet.

4.4.2. PŘEHLED VODOHOSPODÁŘSKÝCH OPATŘENÍ A JEJICH ZÁKLADNÍ PARAMETRY

Ve Standardu je uvedeno poněkud upravené členění dané dobou.

- Zvýšení retenční schopnosti území – retenční schopnost území určuje především geologická stavba. Na velmi těžkých půdách toho mnoho zasakovat nebude. Jen pro pamětníky – ještě cca před 40-ti lety se učilo a psalo v projektech, že odvodněné území má větší retenční schopnost – nenasycený půdní profil.
- Tak co vy na to?

- Úprava vodního režimu zamokřených pozemků. V rámci návrhu se jedná o možnost eliminace některých odvodňovacích staveb.

Tady v praxi narážíme na fakt, že stavba odvodnění je majetkem vlastníka pozemků, a ten by měl s eliminací funkce souhlasit a v našich poměrech by měl souhlasit i uživatel. Za celou dobu trvání takzvaných novodobých pozemkových úprav jsem se jednou setkal s úpravou drenážního systému.

Maximálně jsme řešili eliminaci drenážního systému z potřeby umístění polního hnojiště. Po zjištění požadavku vodoprávního úřadu to vlastník pozemku vzdal. Takže tohle je problematika, o které se sice mluví, ale moc se toho neudělá, pokud dodržíte zákon.

Zadržení a akumulace vody v území.

Tady by se měla pozornost zaměřit na revitalizace toků. Většina projektantů tuto problematiku podceňuje a navrhují revitalizace velmi zjednodušeně, ať je to na horách, nebo v údolních nivách.

Ochrana přírody za každou cenu, i při nesmyslných nákladech. Nejlépe zařadit do opatření na ochranu přírody, aby nemuselo být DTR, i když ve skutečnosti jsou to složité vodohospodářské stavby, které mají vliv na širší okolí.

Opatření k ochraně před povodněmi a suchem

Tady se do textu vložil šotek. V textu je uvedeno - v případě převzetí dokumentace zpracované jiným zpracovatelem, musí být uvedeno posouzení zpracovatelem PSZ, což často není. Předpokládám, že zpracovatelem se myslí příslušná autorizovaná osoba. Pokud je převzatá dokumentace na úrovni dokumentace pro stavební povolení a vyšší, zpracovává se DTR – ale mělo by tam být nezpracovává se.

- Pro navrhované nebo rekonstruované nádrže musí být provedena kategorizace nádrže. Návrh kategorizace musí být proveden oprávněnou organizací a ne, jak je uvedeno, autorizovaným inženýrem, což ale stojí peníze.

- V textu je uvedeno „uvést parametry hráze, výška hráze v nejnižším místě“ (chybí tam terénu). U ochranných nádrží by měla být posouzena jejich efektivita z hlediska výše škod na zástavbě níže po toku. To bohužel ve většině dokumentací chybí.

Jedná se o škody na cestách, mostech, nemovitostech občanů. Tyto škody by mělo znát vedení obce. Dalším ukazatelem by měl být náklad na variantní řešení – např. zkapacitnění koryta v obci. To projektanti nedělají s výmluvou, že to je mimo obvod pozemkové úpravy.

- V současnosti se suché nádrže – poldry navrhují až v nadbytečné míře a část ani nic nechrání. Jedná se o dost složitou problematiku a zpracovatelé si ji velmi zjednodušují.

Víte, že suchá nádrž může zhoršit odtokové poměry v povodí?

Ne vždy je nutné navrhovat protipovodňová opatření na ochranu před

100-letou vodou.

Dle mého názoru by se nádrže III. kategorie neměly realizovat v rámci pozemkové úpravy, jenom nachystat pozemky. Protože jejich správa a údržba je komplikovaná a tím i náklady jsou vyšší. Obce proto nechtějí tato díla přebírat do své správy.

V minulosti existovaly tabulky pro výpočet škod :

Výpočet škod v obci ..... pro návrhový průtok Q ....., vodní tok .....

Předmět škody	Náklad
1. Místní komunikace	
2. Silnice	
3. Objekty na toku	
4. Soukromé nemovitosti	
5. Objekty pro podnikání	
6. Náklady za likvidaci sedimentů	

Možná by stálo za to ji do Standardu zařadit.

Opatření k eliminaci sucha

Eliminace odvodňovacích staveb, s tímto pojmem je potřeba zacházet opatrně, jak bylo uvedeno dříve.

Jinak regulační drenáž s řízeným odtokem byla navrhována po celou dobu výstavby odvodňovacích staveb. V osmdesátých letech to byla stejná „móda“, jako dnes poldry. Vymýšlely se různé formy regulace, všelijaké „racionalizační brigády“ měly plno práce.

Opatření u staveb sloužících k závlaze a odvodnění pozemků

Tohle je složité a pokud by pozemkový úřad přistoupil k návrhu závlahy, musí být zajištěno mnoho podkladů, které by musel nashromáždit. Jsou to ale většinou data o pěstovaných plodinách, takže je to především o uživateli pozemků.

V roce 1984 byla zpracována studie závlah pro celou republiku s tím, že každý zemědělský podnik bude mít zavlažované plochy. Všechno už tady bylo.

Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí

Ve Standardu se nemluví o revitalizaci vodotečí

Přehled nákladů na uskutečnění plánu společných zařízení

Je potřeba, aby propočet dělal rozpočtář a nebyl to souhrn náhodně posbíraných cen, což se často děje.

- K DTR se opakují připomínky, které byly k PSZ

Hydrotechnické výpočty

Nejsou předepsány konkrétní programy, které lze využívat, ale mělo by být profesní ctí používat alespoň výpočty nerovnoměrného proudění.

Grafické přílohy DTR

Tady se požadavky celkem sjednotily, problémem jsou stále výkresy – schémata objektu. Posbírání se, co se kde najde a to se bez úpravy použije....

K výkresům ještě jednu poznámku :

Na školách se zřejmě již neučí technické kreslení. My jsme neměli učitele moc rádi, protože se do zblbnutí trénovalo co je silná a slabá čára. Když se dnes podíváme na výkres, který to vůbec nerozlišuje, tak se nám to nelíbí. Možná, že to jednou někdo naučí umělou inteligenci.

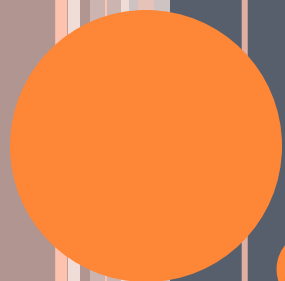
ZÁVĚR :

Ve škole jsem v předmětu Pozemkové úpravy učil, že to je multidisciplinární obor, že k němu má snad nejbliž krajinný inženýr, který se schovává za vodohospodáře.

Hodně úspěchů při Vaší činnosti.

Ať obor nezanikne, jako mnoho jiných.

DĚKUJI ZA POZORNOST